

Handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2024–2026

Strategi

Program

► **Plan**

Policy

Riktlinjer

Anvisning

Typ av styrdokument:	Plan/handlingsplan
Beslutad av:	Kommunstyrelsen, 18 september 2024, § 150
Gäller från:	2024-09-18
Ansvarig:	Samordning för hållbarhet, stadsledningsförvaltningen
Dokumentet gäller för:	Mölnåls stad och alla bolag
Senast reviderad:	2024-09-18

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	3
2. Inledning	3
3. Bakgrund	4
4. Handlingsplanens syfte och mål.....	4
5. Insatsområden för arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck	5
5.1. Våldsförebyggande arbete	6
5.2. Insatser för våldsutsatta och för våldsutövare	6
5.3. Information och kommunikation	7
5.4. Kompetensutveckling	7
5.5. Organisation och samverkan	7
6. Ansvar och uppföljning.....	8
7. Bilaga 1: Om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck	9
7.1. Vad är våld i nära relationer?	9
7.2. Hedersrelaterat våld och förtryck	9
7.3. Våld och genus	10
7.4. Förekomst – antal anmälningar	10
8. Bilaga 2: Centrala lagtexter och nationella och regionala strategiska dokument. 11	
8.1. Grunden för Mölndals arbete.....	11
8.1.1. Mänskliga rättigheter	11
8.1.2. Agenda 2030 och de globala målen	12
8.1.3. Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor	13
8.1.4. Regional strategi Jämställt Västra Götaland	13
8.1.5. Andra relevanta lokala dokument	14

1. Sammanfattning

Mölndals stads handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2024–2026 är ett styrdokument som gäller för stadens förvaltningar och bolag. Arbetet utgår från fullmäktiges mål att Mölndal ska vara en trygg och säker plats för alla. Planens syfte är att synliggöra, motverka och förebygga mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Planen syftar också till att uppmärksamma våldsutsatthet hos särskilt sårbara grupper. Den långsiktiga målbilden för arbetet i Mölndal är att våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra¹.

De insatser som ingår i handlingsplanen ska bidra till – och skapa förutsättningar för – att Mölndals stad ska vara en trygg och säker kommun för alla människor att leva och verka i. Handlingsplanens målgrupp är medarbetare och chefer i staden och målgrupp för insatserna är alla invånare, med särskilt fokus på de som utsätts för och utövar våld – oavsett ålder. Därutöver inkluderas våld i nära relationer som en fråga för staden som en arbetsgivarfråga. För att uppnå målet har följande fem insatsområden med tillhörande aktiviteter identifierats:

- Våldsförebyggande arbete
- Insatser för våldsutsatta och våldsutövare
- Information och kommunikation
- Kompetensutveckling; och
- Organisation och samverkan

Denna handlingsplan ska fungera som en del i det systematiska kvalitetsarbetet och användas i utvecklingsarbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Nämnder och bolag ansvarar för att implementera och regelbundet följa upp aktiviteter inom sina respektive områden. I aktivitetsplanen framgår vilka förvaltningar som ansvarar för att genomföra aktiviteter, och ambitionsnivån på dessa kommer att variera beroende på den specifika förvaltningens förutsättningar. Utöver detta finns fördjupade beskrivningar av begrepp och laglig grund som bilagor till handlingsplanen.

2. Inledning

Mölndals stad har liksom alla kommuner en avgörande roll i arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Socialtjänstlagen säger att kommunen har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Det kan handla om omsorg, vård och service, upplysningar, råd, ekonomisk hjälp och annat bistånd. Den som utsätts för våld och som söker stöd och hjälp ska få det oavsett i vilken kommun den bor². Forskning visar dock att vi som samhälle fortfarande inte kommit

¹ Detta i linje med det sjätte jämställdhetspolitiska målet: mäns våld mot kvinnor ska upphöra, Agenda 2030-målet om jämställdhet och barnkonventionen. Se bilaga 2.

² [Socialtjänstlag \(2001:453\)](#) | [Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)

särskilt långt i att motverka våldet³. Den här typen av brottslighet tenderar att ses som en privat angelägenhet och en mycket kännbar effekt av det för många våldsutsatta är social isolering och ensamhet.

För att förändra synen på det här området krävs att samhällets instanser markerar att vi inte tolererar våld, någonstans i staden. Alla människor har enligt konventionen om de mänskliga rättigheterna rätt till frihet och personlig säkerhet och det innebär en tillvaro fri från våld, oavsett var våldet äger rum⁴. Det talas ofta om ett mörkertal när det gäller våld i nära relationer och för att minska mörkertalet behöver våldet synliggöras, benämnas och pratas om – flyttas ut i ljuset. För att åstadkomma den attitydförändring som krävs är det av yttersta vikt att kommunen visar att våld i nära relationer aldrig är acceptabelt samt att kommunen tar ansvar som en viktig aktör som kan tillhandahålla centralt stöd.

3. Bakgrund

Under 2020 gav kommunstyrelsen stadsledningsförvaltningen i uppdrag att samordna ett systematiskt förebyggande arbete mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Processen inleddes med en grundlig kartläggning vars resultat utgjort grunden för arbetet med att ta fram handlingsplanen. En referensgrupp med förankring i nio av tio av stadens förvaltningar tillsattes under 2022 och därmed påbörjades också arbetet med en stadsövergripande handlingsplan. Två gemensamma workshops med syftet att identifiera förvaltningarnas respektive behov samt nuläge i relation till frågan om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck genomfördes och utifrån dessa formulerades insatsområden samt aktiviteter inom dessa områden.

4. Handlingsplanens syfte och mål

Planens syfte är att synliggöra, motverka och förebygga mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Planen syftar också till att uppmärksamma våldsutsatthet hos särskilt sårbara grupper. Den övergripande och långsiktiga målbilden för området är att:

Mölndal är en trygg och säker plats för alla. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra.

Till den långsiktiga målbilden finns flera delmål vilka definieras närmare nedan.

- Chefer, medarbetare och förtroendevalda i Mölndals stad har grundläggande kunskap om våld i nära relationer.
- Mölndals stad arbetar aktivt och i samtliga förvaltningar med förebyggande insatser för att förhindra att våld i nära relationer uppkommer och upprepas bland sina invånare och brukare.

³ [Roks rapport 2022 webb-enkelsid.pdf](#)

⁴ Artikel 9, [Allmanforklaringomdemanskligarättigheterna.pdf \(fn.se\)](#)

- Staden frågar om våld som en del av sina rutiner – såväl i sin arbetsgivarroll i förhållande till stadens anställda som i sin service-roll i förhållande till invånare (brukare, klienter, elever, patienter, vårdnadshavare, med mera.)
- Mölndals stads arbete mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är känt bland invånare och medarbetare och erbjudande om stöd- och hjälpinsatser är synliga och kända.
- Alla barn, unga och vuxna som utsätts för våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck i Mölndal får stöd och skydd utifrån sina individuella behov.
- Mölndals stad arbetar aktivt med våldsutövare för att dessa ska kunna upphöra att bruka våld.

De insatser som föreslås i planen har som mål att ge förutsättningar för att stärka arbetet utifrån de specifika förutsättningar som finns i Mölndal. Varje enskild verksamhet eller enhet ansvarar med processtöd från stadsledningsförvaltningen för att prioritera och implementera angivna aktiviteter, med utgångspunkt i invånarnas behov och verksamhetens förutsättningar. Aktiviteterna ska ingå i berörda verksamheters verksamhetsplanering.

Handlingsplanens aktiviteter är också inriktade på fyra specifika målgrupper:

- Barn som upplever våld mot närstående
- Våldsutsatta i alla åldrar
- Våldsutövare i alla åldrar
- Medarbetare, chefer och förtroendevalda

5. Insatsområden för arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Handlingsplanen mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck fokuserar på fem områden. Dessa är:

- Våldsförebyggande arbete
- Insatser för våldsutsatta och våldsutövare
- Information och kommunikation
- Kompetensutveckling
- Organisation och samverkan

Inom varje insatsområde återfinns ett antal föreslagna aktiviteter, vilka definieras i en särskild aktivitetsplan. Prioriterade insatsområden är valda utifrån de nationella riktlinjerna i den nationella strategin för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, SKR:s framgångsfaktorer för att främja varaktig kvalitet på området⁵, den initiala kartläggningen som gjorts i staden samt referensgruppens åsikter och inspel.

⁵ [Framgångsfaktorer i kvinnofridsarbetet | SKR](#)

5.1. Våldsförebyggande arbete

Det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck i Sverige idag är inte särskilt utvecklat. Särskilt inte insatser riktade till hela befolkningen⁶. Detta arbete måste stärkas och ges bättre förutsättningar både på nationell nivå och i Mölndal idag. Sådana insatser fokuserar på aktiviteter som riktar sig till ett större antal individer där målet är att dels kunna förebygga, dels tidigt upptäcka våld.

Att främja lika möjligheter utgör en oerhört viktig bas för att motverka våld. Därför är likvärdig tillgång till utbildning, arbete och egen försörjning relevant att främja - för att ge alla förutsättningar att själva bestämma över sina liv. Särskilda insatser med fokus på våld i ungas nära relationer utförs i staden av fältassistenterna på social- och arbetsmarknadsförvaltningen. Dessa bör erbjudas löpande till skolorna.

Ett kontinuerligt arbete med barn och unga normer kring genus och särskilt maskulinitet i relation till våldsutövande är därför angeläget och utförs idag till stor del inom skolans verksamhet. Sambanden mellan attityder kring maskulinitet, makt och våld behöver synliggöras och konkreta metoder för att förhindra våldsanvändning behöver utvecklas. Särskilda förebyggande insatser med utgångspunkt i mänskliga rättigheter bör även riktas mot föräldrar och andra viktiga vuxna.

5.2. Insatser för våldsutsatta och för våldsutövare

Mölndals stad ska erbjuda skydd och stöd till alla som har blivit utsatta för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Stödet ska utgå ifrån varje individs behov och sårbarhetsfaktorer, alltid ta hänsyn till barnets bästa och vara tillgängligt för alla. Våldsutövare ska erbjudas och motiveras till kvalificerade insatser i syfte att förändra sitt beteende och upphöra med våldet. De insatser som erbjuds ska utvärderas och omprövas med fokus på de våldsutsatta och våldsutövare. Målen inom insatsområdet uppfylls i stort inom ramen för förvaltningarnas ordinarie verksamhet; i staden heter enheten som omhändertar våldsutsatta och våldsutövare Familjefridsteamet och finns på social- och arbetsmarknadsförvaltningen. Teamet består av sex socialsekreterare som arbetar heltid mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Insatserna är och ska vara genusmedvetna och evidensbaserade. De barn som utsatts för eller bevittnat våld får skydd och stöd utifrån principen om barnets bästa och i sin egen rätt, i staden arbetar socialtjänsten enligt Islandsmodellen, för att ta tillvara barnets bästa i ärenden som rör våld. Arbetet med våldsutövare för beteendeförändring behöver stärkas och innebära mer aktivt arbete med att nå och motivera målgruppen till beteendeförändring.

⁶ [Handboken Inget att vänta på | Jämställdhetsmyndigheten \(jamstalldhetsmyndigheten.se\)](https://www.jamstalldhetsmyndigheten.se/)

5.3. Information och kommunikation

Insatsområdet avser information och kommunikation riktad till invånarna, det vill säga externt. Många vuxna och barn saknar idag den kunskap de behöver om olika former av våld och var de kan finna stöd och hjälp. Detta gäller inte minst särskilt sårbara grupper.

Det är därför av stor vikt att målgruppsanpassad information finns tillgänglig för alla invånare i Mölndals stad samt att denna aktivt sprids. Utåtriktad, lättillgänglig och uppdaterad information om vart en utsatt eller anhörig kan vända sig för att få hjälp är viktig och ska prioriteras. Kommunens externa webbplats ska innehålla enkel, tydlig och begriplig information med vägledning och telefonnummer såväl till kommunens verksamhet som till nationella och relevanta frivilligorganisationer. Genom att tidigt nå våldsutsatta och våldsutövare och erbjuda olika vägar till stöd, hjälp och skydd kan ytterligare utsatthet för våld förhindras och förebyggas. Ju fler vägar in till kommunens verksamheter för stöd och hjälp, desto fler är det möjligt att nå och bistå.

5.4. Kompetensutveckling

En central del för ökad upptäckt av våld samt för att kunna stärka det förebyggande arbetet är ökad kunskap. Grundläggande kunskap om våld i nära relationer behöver spridas och fördelas jämnare hos stadens medarbetare och chefer - särskilt inom de verksamheter som på olika sätt kommer i direkt kontakt med invånare. Att staden har ett politiskt initierat pågående arbete och en gemensam handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt förvaltningsspecifika riktlinjer och rutiner ska vara känt hos samtliga medarbetare. På samtliga förvaltningar är arbetsgivarperspektivet relevant. Med det avses alltså chefer och kollegors roll och möjlighet att agera vid våldsutsatthet.

5.5. Organisation och samverkan

Såväl insatser för personer som är våldsutsatta eller utövar våld som förebyggande arbete mot våld kräver extern och intern samverkan för att vara framgångsrika, långsiktiga och hållbara. Staden ska ha en övergripande samverkansmodell där ansvaret för arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är tydliggjort. Våld i nära relationer är ett mångfacetterat problem som ofta hanteras av flera olika aktörer och samverkan mellan myndigheter är relevant inte minst för att säkra ett barnrättsperspektiv. Genom samverkan minskar risken att ett barn som far illa faller mellan stolarna. Syftet med samverkan och en helhetssyn är att övervinna så kallade stuprörseffekter (att anställda inom en förvaltning enbart har kännedom om den egna förvaltningens eller enhetens arbete) och göra förvaltningarnas respektive insatser mer tillgängliga och kända både internt och externt. Under handlingsplanens giltighetsperiod behöver samverkan främst utvecklas ytterligare inom det förebyggande arbetet och i relation till externa aktörer som andra kommuner, regioner, länsstyrelser, polis, och ideella organisationer.

6. Ansvar och uppföljning

Alla berörda nämnder och bolagsstyrelser ska inom sina uppdrag arbeta mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Stadsledningsförvaltningen har det övergripande ansvaret för att leda och samordna genomförandet av handlingsplanen. Stadens brottsförebyggande råd är styrgrupp för arbetet och följer regelbundet upp på rådets sammanträden. Struktur för systematisk uppföljning på området ska tas fram och harmoniera med övrig uppföljning i staden.

Handlingsplanen sträcker sig fram till 2025 och ska därefter utvärderas och revideras. Stadsledningsförvaltningen och ansvarig utvecklingsledare svarar för uppföljning och återrapportering till kommunstyrelsen inför revidering och fortsatt arbete. Utvecklingsledare svarar för att det efter varje år görs en avstämning hur långt arbetet nått, och förvaltningar som har ansvar för aktiviteter bistår med information.

7. Bilaga 1: Om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

7.1. Vad är våld i nära relationer?

Ett liv fritt från våld är en grundläggande mänsklig rättighet, definierat i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna samt en rad andra människorättsdokument⁷. Våld i nära relationer är ett stort samhälls- och folkhälsoproblem.

Med begreppet ”nära relationer” menas alla relationer som präglas av närhet, förtroende, beroende och tillit. Förövare kan vara partners eller före detta partners, föräldrar, andra familjemedlemmar eller släktingar. Det kan även gälla andra personer som den våldsutsatta har eller har haft en nära och förtroendefull relation till, som lärare, vänner, kollegor och vårdgivare. Det är just de personliga banden och känslorna som gör arbetet mot våld i nära relationer så komplext och som därför försvårar möjligheten till motstånd och uppbrott. Det är också det som till stor del skiljer våld i nära relationer från andra typer av våld.

Att använda våld är ett brott mot lagen och en kränkning av den våldsutsatta personens mänskliga rättigheter som medför stora konsekvenser för individer, relationer och det omgivande samhället. En våldsutsatt persons mänskliga rättigheter kränks direkt i samband med våldet, men de kan också påverka personens möjlighet att åtnjuta andra medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Detta kan göras genom att våldsutövaren kontrollerar och begränsar livsutrymmet i stort, eller att våldet och våldsutövaren tvingar en att göra olika val mot ens vilja. Om det finns särskild sårbarhet i livssituationen kan en person ha svårare att söka eller få tillgång till hjälp, skydd och stöd.

Detta ställer krav på kommunen att säkerställa att insatser för våldsutsatta och våldsutövare är lika tillgängliga för alla. En grupp kan beskrivas som särskilt sårbar för våld av olika anledningar. Det kan handla om att gruppen är utsatt i särskilt hög grad, som till exempel barn, eller att brotten ger upphov till särskilt allvarliga konsekvenser för den som utsätts. Våldet orsakar psykiskt och fysiskt lidande för våldsutsatta och kräver enormt mycket resurser både av den enskilde och samhället i stort. Våld i nära relationer förekommer i alla typer av relationer mellan närstående oavsett sexuell läggning och könsidentitet. Kvinnor, män och icke-binära kan utsättas för våld och vara förövare. Våld i nära relationer innefattar också våld i familje- och släktrrelationer, samt våld som barn upplever i sin familj.

7.2. Hedersrelaterat våld och förtryck

Hedersrelaterat våld och förtryck handlar om att upprätthålla gemensamma normer och värderingar som råder i den egna familjen/släkten eller ett större kollektiv. Det kan också handla om att återupprätta familjens eller släktens anseende om det skadats. Heder handlar om en kollektiv moral där kontrollen av kvinnans sexualitet är en förutsättning för upprätthållandet av kollektivet och patriarkatet. Kontrollen av flickors och kvinnors

⁷ [Allmanförklaringomdemanskligarättigheterna.pdf \(fn.se\)](#)

sexualitet betraktas därför som nödvändig för att upprätthålla familjens anseende. Familjens anseende och status tänks vara beroende av flickors och kvinnors faktiska eller påstådda beteende. Det innebär att rykten kan räcka för att en familj ska anses förlora sin heder. Det kan också medföra att flickor och kvinnor som utsätts för sexuella övergrepp inte vågar berätta om det, och att de skuldbeläggs om det kommer fram⁸. Alla former av våld och förtryck ska motverkas och bekämpas. Att särskilt belysa det hedersrelaterade våldet och förtrycket innebär inte att det är vare sig värre än eller väsensskilt från annat våld i nära relation. Det finns både skillnader och likheter, men för att kunna möta de som är utsatta eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck på ett säkert och adekvat sätt måste vi se deras specifika behov, liksom de individer vi har framför oss.

7.3. Våld och genus

Män står för merparten av allt våld som utövas i samhället. Mäns stora överrepresentation bland våldsutövare ses som ett resultat av och en bidragande faktor till den ojämna fördelningen av makt och inflytande i samhället mellan män och kvinnor. Mäns våld mot kvinnor är ett strukturellt problem som behöver förstås med bakgrund i våra gemensamma föreställningar om kön, makt och sexualitet. Ett tydligt strukturellt mönster är att män använder våld mot kvinnor. Det har adresserats i Sverige genom en uttalad jämställdhetspolitik där det övergripande målet är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Ett av sex delmål är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.⁹ Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet. Mäns våld mot kvinnor är ett samlingsnamn som omfattar alla former av fysiskt och psykiskt, inklusive sexuellt våld och hot om våld som riktas mot kvinnor och flickor. Begreppet används för att synliggöra våldet som en genusfråga. Detta har en väsentlig betydelse för alla former av mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck.

7.4. Förekomst – antal anmälningar

Mörkertalet kring våld i nära relationer är stort och antalet anmälda brott och nivå av faktiskt brottslighet är två helt olika saker. Många av de brott som begåtts har inte anmälts. Uppskattningsvis är det ungefär en fjärdedel av allt våld i nära relationer polisanmäls.¹⁰ Dessutom är det framför allt det fysiska våldet som polisanmäls, och inte andra former av våld som till exempel ekonomisk och social kontroll över en person.

Antalet anmälda brott ger därför inte en heltäckande beskrivning av hur brottsligheten ser ut i en kommun eller ett lokalpolisområde, och användandet av antal anmälningar som indikator på framgång i arbetet kan vara missvisande. Forskning visar dock att ju mer aktivt en kommun arbetar strategiskt med våld i nära relationer desto fler anmälningar kommer in. Med andra ord kan detta beskrivas som att ju mer information och kunskap som sprids, desto fler personer vågar anmäla brott och söka den hjälp de har rätt till.¹¹

⁸ [Vad är hedersrelaterat våld och förtryck? - Hedersförtryck \(hedersfortryck.se\)](#)

⁹ [Mål för jämställdhet - Regeringen.se](#)

¹⁰ [Våld i nära relationer - Nationellt centrum för kvinnofrid \(NCK\) - Uppsala universitet \(uu.se\)](#)

¹¹ [Upprepad utsatthet för våld - Brottsförebyggande rådet \(bra.se\)](#)

8. Bilaga 2: Centrala lagtexter och nationella och regionala strategiska dokument

Som nämndes i inledningen har kraven på kommunernas arbete med våldsutsatta och våldsutövare ökat betydligt de senaste åren. Ny lagstiftning har tillkommit¹², föreskrifter har förtydligats¹³ och statliga utredningar som föreslår ytterligare förändringar har presenterats¹⁴. 2021 infördes som exempel ett nytt barnfridsbrott i svensk lag. Det innebär att det numera är straffbart att utsätta ett barn för att bevittna våld i en nära relation, exempelvis en förälders våld mot den andra föräldern eller mot ett syskon.

8.1. Grunden för Mölndals arbete

Sveriges internationella konventionsåtaganden, nationell lagstiftning, regeringens 10-åriga nationella strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck, Socialstyrelsens föreskrifter på området, och den regionala strategin Jämställt Västra Götaland ligger till grund för Mölndals stads arbete med våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

8.1.1. Mänskliga rättigheter

Frihet från våld är en mänsklig rättighet som återfinns i såväl internationella¹⁵, regionala¹⁶ och nationella¹⁷ rättighetsdokument. Offentliga verksamheters ansvar att förebygga och motverka våld beskrivs bland annat i Istanbulkonventionen¹⁸ som har varit en central utgångspunkt i utformandet av den Nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor¹⁹. Även FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor²⁰ samt deklarationen om avskaffandet av våld mot kvinnor²¹ har påverkat svensk lagstiftning och bidragit till synen på frågor om våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck som allmänna – snarare än privata – angelägenheter²².

¹² Socialtjänstlag (2001:453), Diskrimineringslag (2008:567).

¹³ Socialstyrelsen (2022) Våld i nära relationer - Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer (HSLF-FS 2022:39)

¹⁴ [Straffansvar för psykiskt våld - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/straffansvar-for-psykiskt-vald), Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck SOU 2015:55, Mål och myndighet - en effektiv styrning av jämställdhetspolitiken SOU 2015:86.

¹⁵ Se till exempel [FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna](#), [den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter](#) samt [den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter](#)

¹⁶ Se till exempel [Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna](#) samt [Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna](#)

¹⁷ Se till exempel [Kungörelse \(1974:152\) om beslutad ny regeringsform](#) kapitel 2

¹⁸ Formellt [Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet](#)

¹⁹ [Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck SOU 2015:55](#)

²⁰ [Konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor](#)

²¹ [Declaration on the elimination of violence against women](#)

²² [Mänskliga rättigheter och våld mot kvinnor - Nationellt centrum för kvinnofrid \(NCK\) - Uppsala universitet \(uu.se\)](#)

Barnkonventionen²³ och dess principer om barns rätt till skydd, delaktighet och stöd är också ett centralt dokument. Barn som bevittnat våld av eller mot närstående vuxen, eller som själva blir direkt utsatta för våld, ingår i handlingsplanens målgrupp. Ett tydligt barnrättsperspektiv är därför viktigt i arbetet mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. I ett tydligt sådant är utgångspunkten att se barnet både som kompetent och i behov av skydd.

Alla barn har lika värde och rättigheter. Detta innebär att inget barn får diskrimineras på grund av kön, språk, religion, politisk åskådning, funktionsnedsättning, nationella, etniska eller sociala ursprung. Forskning visar att flickor och pojkar ofta blir utsatta för olika former av våld, och att barn med funktionsnedsättning löper tre till fem gånger högre risk att utsättas för någon form av våld än barn utan funktionsnedsättningar. Implementering av artikel 2 kan innebära att man integrerar ett genusperspektiv i arbetet mot våld i nära relation, då forskning tydligt visar att flickor och pojkar kan möta och uppleva olika former av våld. Det kan även handla om att ge barn med funktionsnedsättning särskild anpassad information om sina rättigheter. Barnet har rätt till liv, överlevnad och utveckling²⁴. När ett barn utsätts för våld påverkas hela personligheten, förmågan till lek och inläring, relationer och beteenden. Genom att bedriva ett våldsförebyggande arbete och arbeta aktivt med att upptäcka våldsutsatthet kan vuxna säkerställa barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling.

Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet²⁵. I fall där det förekommer våld i nära relation är det viktigt att barnet inte behandlas som bihang till en förälder utan som rättighetsbärare och egen person. Barn har rätt att agera aktivt i utformandet och genomförandet av åtgärder och beslut som rör barn. Genom att ställa frågor om våldsutsatthet till barn kan man minska och förebygga symtom. Även barn som inte visar synliga tecken på våld eller symtom, kan behöva dela sina upplevelser med andra för att förstå sina känslor och reaktioner. Utöver redan nämnda artiklar är det dessutom särskilt viktigt med artikel 19 som säger att barnet ska skyddas från alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp. Enligt barnkonventionen är alla människor barn fram tills de fyller 18 år.

8.1.2. Agenda 2030 och de globala målen

Agenda 2030 är ett dokument som listar vad världens länder behöver uppnå till år 2030 för att rädda planeten och utrota fattigdom²⁶. Agendan genomsyras av barns och ungas perspektiv, för att ge nästa generation inflytande över dagens beslut. Agendan betonar ledarskapets betydelse för genomförandet. Ledarskapet behöver vara tydligt och finnas bland olika samhällsaktörer. Kommunerna har där en tydlig roll som initiativtagare och samordnare på lokal nivå. I det ingår uppgiften att sprida kunskap om agendan och hållbar utveckling. Av de 17 globala målen berör några arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld på ett självklart sätt, till exempel målen som handlar om god

²³ Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

²⁴ Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

²⁵ Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

²⁶ [Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/491397/1/Agenda-2030-och-de-globala-malen-for-hallbar-utveckling)

hälsa och välbefinnande, liksom målet att uppnå jämställdhet. Ett av delmålen till målet om jämställdhet är att avskaffa alla former av våld mot kvinnor och flickor.

8.1.3. Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor

Ett centralt dokument i arbetet mot våld i nära relationer är den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Som en del i den jämställdhetspolitiska skrivelsen "Makt, mål och myndighet - feministisk politik för en jämställd framtid", presenterade regeringen en nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor²⁷ har som övergripande mål att öka effektiviteten, kvaliteten och långsiktigheten i arbetet för att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Strategin innehåller fyra målområden:

- Fokus på förståelse för hur flera livssituationer och omständigheter innebär en ökad sårbarhet vid våldsutsatthet.
- Särskild fokus på flickors och unga kvinnors våldsutsatthet.
- Fokus på utövare av våld och att bekämpa destruktiva maskulinitetsnormer i förebyggande arbete.
- Att genomgående beakta betydelsen som hedersnormer kan ha på både våldsutövare och våldsutsatta.

Vidare presenterar strategin tre centrala utgångspunkter som ska genomsyra arbetet mot våld på alla nivåer. Dessa är:

- Ett genomgående funktionshinderperspektiv, barnrättsperspektiv och HBTQI-perspektiv: ett arbete för inkludering och delaktighet.
- Förbättrad samverkan och styrning.
- Kunskapsbaserat arbete.

Den nationella strategins fyra målområden för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor pekar sedan ut en riktning för arbetet på lokal nivå:

- Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld (med fokus på utövare av våld och att bekämpa destruktiva maskulinitetsnormer).
- Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn.
- Effektivare brottsbekämpning regionalt och lokalt såväl inom rättsväsendet som i allt brottsförebyggande arbete.
- Förbättrad kunskap och metodutveckling med kontinuerliga utbildningsinsatser för yrkesverksamma inom skola, socialtjänst samt hälso-och sjukvård.

8.1.4. Regional strategi Jämställt Västra Götaland

I den regionala strategin Jämställt Västra Götaland²⁸ är en av de övergripande målsättningarna att skapa långsiktiga och hållbara strukturer för att motverka mäns våld mot kvinnor. Prioriterade områden i det regionala arbetet är bland annat att få till en

²⁷ Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, Skr.2016/17:10

²⁸ Jämställt Västra Götaland, länsstrategi för jämställdhetsintegrering, 2019–2022

fungerande samverkan mellan relevanta samhällsaktörer, att nå samsyn kring våldsförebyggande arbete med genusförändrande ansats samt att nå samsyn i att rutinmässigt fråga om våld och i riskbedömning och utredning av våldsutsatthet. En fungerande samverkan och tydlig ansvarsfördelning samt systematisk uppföljning beskrivs som viktiga förutsättningar för att genomföra strategin. Där beskrivs också risken med begränsad kunskap. Det kan få till följd att yrkesverksamma får svårare att upptäcka och hantera utsatthet, och att individens rätt till egen kunskap om sin rätt till ett liv fritt från våld och till stöd, skydd och hjälp inte tillvaratas.

8.1.5. Andra relevanta lokala dokument

Mölnadal vision 2040: Mölnadal är den hållbara staden där vi lär hela livet. Med kunskap, mod och kreativitet förstärker vi Västsverige. Visionen sätter riktning för stadens arbete med sitt fokus på social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet och god livskvalitet. I detta ingår naturligt ett liv fritt från våld.

Ramverk för social hållbarhet: I Mölnadal stad ger ramverket för social hållbarhet en helhetsbild av stadens styrning och struktur vad gäller social hållbarhet. Ramverket definierar ett antal insatsområden. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ingår i detta ramverk i fokusområdet Trygghet. I ramverket konstateras att ett förebyggande arbete mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är en jämställdhetsfråga och att staden ska arbeta för ett samordnat våldsförebyggande arbete där arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ingår.

Fullmäktiges övergripande mål: Främja och stödja självständigt, gott och aktivt liv för alla åldrar. Mölnadalborna ska ha förutsättningar att påverka frågor som rör deras vardag, ingå i social gemenskap samt känna tillit till staden. Genom tidiga insatser förebygger vi utanförskap och bidrar till goda livsvillkor och psykisk hälsa under hela livet.

Lokal samverkansöverenskommelse: Styrdokumentet för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet i staden och innehåller organisering av lokala brottsförebyggande rådet vilka också är styrgrupp för arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.